

Els Gerhard comencen a Torroella la integral de quartets de corda del compositor que va viure oprimint pel règim soviètic

Conversa íntima amb Xostakóvitx

El Quartet Gerhard –Lluís Castan, Jesús Miralles, Miquel Jordà i Judit Bardolet– en una foto d'arxiu al Palau de la Música

MARICEL CHAVARRÍA
Barcelona

Dmitri Xostakóvitx és el paradigma del compositor oprimint. Va estar tota la vida (Sant Petersburg, 1906-Moscú, 1975) sotmès pel règim soviètic, que fiscalitzava la seva creació de manera sistemàtica. Tot el que escrivia havia de passar per un comitè que decidia si allò era contrarevolucionari i calia censurar-ho. El resultat va ser un estil compositiu molt especial: volia abraçar les avantguardes, però que la seva obra veiés la llum i no fos censurada.

I si en algun dels seus treballs s'expressava de manera íntima i autobiogràfica, era en els quartets de corda. Fa uns anys, el Quartet Gerhard va rebre l'encàrrec d'ofereir la integral, els 15 quartets que va compondre Xostakóvitx. La Quinzena Musical de Sant Sebastià li va donar l'impuls. Així, el mateix que presenten allà, a la casa de Chillida, que reobre com a espai del festival per a l'ocasió, es veurà durant tres anys consecutius a Catalunya, en el marc del Festival de Torroella. Dimecres es farà el primer concert d'aquest estiu (amb els quartets núm. 5 i 3), i el dia 17, el segon (amb els núm. 1, 6 i 9).

Els violinistes del conjunt, Lluís Castan i Judit Bardolet, atenen *La*

Vanguardia pocs dies després d'haver tocat al Museu del Prado per al sopar d'acompanyants dels mandataris de l'OTAN. "Ens van demanar Mozart, alguna cosa alegre, i va tenir la seva gràcia. Hi va haver un punt en què ens sentíem com si fóssim músics de la cort", riu Bardolet. Això sí, els van fer abaixar el volum, perquè els comensals volien xerrar... "Però és que tocàvem superpianissimo!", comenta Castan sobre aquesta primera experiència amb l'alta política. "El següent serà tocar en un búnquer", va dir de broma.

Si els Gerhard es plantegen pujar la costa de Xostakóvitx és perquè es troben en un moment de maduresa: faran 13 anys com a

quartet. Ho veuen molt orgànic, però no deixa de ser un repte. Cal fer-la almenys durant tres anys.

"Els quartets són la part més autobiogràfica de Xostakóvitx, en què expressava el seu costat més íntim. Hi traça un testimoni de vida", explica Castan. "Al primer parla de la Segona Guerra Mundial i del dolor que li va causar... i aconsegueix travessar-te emocionalment".

"Cada quartet és molt diferent de la resta, són un univers amb un missatge diferent... una cosa molt valenta", afegeix Bardolet, que, juntament amb els seus companys, ha estat quatre dies impartint docència a l'Acadèmia de l'Atlàntida de Vic. Fins i tot van fer ve-

nir el professor que van tenir a Hannover, Oliver Wille. Tot un luxe.

-Xostakóvitx se sustenta en el sentiment d'angoixa i tragèdia -repreñ el tema Castan-. Necessites mimetitzar una emoció molt clara, existencial: la vida i la mort. I, a més, en una situació sociopolítica que té moltes analogies amb tot el que està passant actualment a Rússia. Ell obre l'ànima, d'una manera tan clara que t'hi sents identificat: hi ha un sentiment tràgic en la seva música, i també moments d'elevació i utopia.

"Li controlaven el que escrivia, no fos cas que fos contrarevolucionari, però els quartets són el seu costat més íntim"

-Sí, és molt extrem: pots sentir tota la ràbia i la desesperació, i també tota la fragilitat, així com l'esperança. La immersió que estem fent ens transforma. T'atrapa. I és tan actual i tan de sempre...

-És increïble poder ser capaç de traduir unes emocions tan diferents i complexes en música. Ell passa per una situació que tu no has viscut mai, però et fa sentir com si hi haguessis passat.

-Avui la gent ho capta molt això, [l'abús de poder] és real.

-I aquella por de la impotència, de saber que faran amb tu el que vulguin i ningú no t'ajudarà. És una por que fins i tot tenim en les nostres societats occidentals democràtiques. I la seva música és un refugi per sentir que hi ha una sortida.

Els Gerhard han triat les obres més impactants per al concert de dimecres, "les d'esquinçament total", sense el contrast que creen les triades per al 17, que té una primera part molt lluminosa per després arribar al *Quartet núm. 9*.

ev Venda d'entrades a entradasdevanguardia.com
15% descompte Club Vanguardia